

Skatteutskottets betänkande

1983/84:28

om kapitalbeskattningen m. m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet 9 motioner som bl. a. innehåller yrkanden om kapitalbeskattningen och dess utformning. Motionerna tar upp frågor om såväl sänkning som höjning av kapitalskatterna. M och c vill ha en återgång till de skalor som gällde före den 1 januari 1983, medan vpk yrkar betydande skärpningar av skatterna. M och c vill jämte fp upphäva den tillfälliga höjningen av förmögenhetsskatten vid 1984 års taxering. I några motioner begärs en uppräknig av det skattefria bottenbeloppet vid gåva, och i en motion yrkas utredning rörande förmögenhetsskattens framtida utformning.

Utskottet har avstyrkt bifall till samtliga motionsyrkanden.

Fem reservationer har avlämnats. Av dessa är fyra gemensamma för m, c och fp, medan en undertecknats av endast moderater.

Motionerna

1983/84:1140 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om utredning om förmögenhetsskattens långsiktiga utformning i enlighet med vad i motionen anförts.

1983/84:1142 av Lars Werner m. fl. (vpk)

såvitt avser yrkandena

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förmögenhetsbeskattningen.

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arvs- och gåvobeskattningen.

1983/84:1442 av Karin Ahrland (fp) och Kjell Johansson (fp)

I motionen yrkas att riksdagen måtte anta sådan ändring i 39 § d lagen 1941 om arvsskatt och gåvoskatt att det där angivna värdet anges till 5 000 kr. i stället för 2 000 kr.

1983/84:1443 av Anders Andersson (m)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att det skattefria beloppet och värdet vid gåva ändras från 2 000 kr. till 10 000 kr. i enlighet med vad i motionen anförts.

1983/84:1475 av Sven Munke (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag beträffande gåvoskattsgränsens justering i förhållande till penningvärdeförsämringen.

1983/84:1501 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp)

såvitt avser yrkande

9. att riksdagen beslutar upphäva beslutet om den tillfälliga förmögenhets-skatten för år 1982.

1983/84:2032 (jfr 2031) av Ulf Adelson m. fl. (m)

såvitt avser yrkandena

8. att riksdagen upphäver lagen om tillfällig höjning av den statliga förmögenhetsskatten fr. o. m. taxeringen 1984.

9. att riksdagen beslutar att de skattesatser som gällde för förmögenhets- arvs- och gåvoskatt 1982 återinförs fr. o. m. 1985 års taxering.

1983/84:2456 (jfr 2455) av Lars Werner m. fl. (vpk)

såvitt avser yrkandena

5. att riksdagen beslutar godkänna vad i motionen anförts om en engångsskatt på stora förmögenheter att uttas med 10 % vid halvårsskiftet 1984 och hos regeringen hemställa om förslag till lag i enlighet därmed.

7. att riksdagen beslutar anta följande förslag till

Lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom föreskrives att 28 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gavoskatt skall ha nedan angiven lydelse.

28 §

Till klass I ---- följande skalor.

Klass I

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
— 50 000	6 % inom skiktet
50 000 — 100 000	3 000 + 12 % " "
100 000 — 150 000	9 000 + 18 % " "
150 000 — 200 000	18 000 + 24 % " "
200 000 — 300 000	30 000 + 30 % " "
300 000 — 450 000	60 000 + 36 % " "
450 000 — 600 000	114 000 + 43 % " "
600 000 — 800 000	178 500 + 50 % " "
800 000 — 1 200 000	278 500 + 57 % " "
1 200 000 — 2 500 000	506 500 + 64 % " "
2 500 000 — 6 000 000	1 338 500 + 72 % " "
6 000 000 —	3 858 500 + 80 % " "

Klass II

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
– 20 000	10 % inom skiktet
20 000 – 40 000	2 000 + 20 % " "
40 000 – 60 000	6 000 + 28 % " "
60 000 – 90 000	11 600 + 36 % " "
90 000 – 120 000	22 400 + 44 % " "
120 000 – 150 000	35 600 + 50 % " "
150 000 – 200 000	50 600 + 57 % " "
200 000 – 250 000	79 600 + 64 % " "
250 000 – 600 000	111 100 + 71 % " "
600 000 – 1 200 000	359 600 + 78 % " "
1 200 000 –	827 600 + 85 % " "

Klass III

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
– 20 000	8 % inom skiktet
20 000 – 40 000	1 600 + 26 % " "
40 000 – 60 000	4 800 + 24 % " "
60 000 –	9 600 + 30 % " "

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984. Äldre bestämmelser gäller fortfarande om skatteskyldighet inträtt dessförinnan.

1983/84:2525 (jfr 2524) av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)

såvitt avser yrkande

5. att riksdagen beslutar att de före den 1 januari 1983 gällande skatteskalorna för arvs-, gåvo- och förmögenhetsskatt åter skall gälla.

Gällande rätt m. m.

Förmögenhetsskatten tas ut av fysiska personer, dödsbon, utländska bolag och vissa familjestiftelser. Skatten utgår enligt en progressiv skala.

Vissa föreningar och samfund där medlemmarna inte äger del i föreningens eller samfundets förmögenhet samt vissa samfälligheter betalar – under förutsättning att de är skyldiga erlægga inkomstskatt – en proportionell förmögenhetsskatt om 1,5 % på den del av sin beskattningsbara förmögenhet som överstiger 15 000 kr.

Genom riksdagsbeslut i december 1982 höjdes förmögenhetsskatten för fysiska personer med 0,5 procentenheter. Genom höjningen, som gäller fr. o. m. 1984 års taxering, blev skatten i förmögenhetssiktet 400 000–600 000 kr. 1,5 %, i skiktet mellan 600 000 och 800 000 kr. 2 %, i skiktet mellan 800 000 och 1 800 000 kr. 2,5 % och för belopp däröver 3 %.

I december 1983 antog riksdagen ett regeringsförslag om en tillfällig ytterligare skärpning av förmögenhetsskatten vid 1984 års taxering. Beslutet

innebar en sänkning av skattepliktsgränsen från 400 000 till 300 000 kr. och en höjning av skatten i samtliga skikt med 1 procentenhet. I det nya lägsta skiktet mellan 300 000 och 400 000 kr. har skatteuttaget satts till 1 %.

Arvs- och gåvoskatt utgår enligt tre klasser, olika utformade beroende på vem som ärver eller får egendom och på arvets eller gåvans storlek. Vid arvsbeskattningen medges i klass I ett skattefritt grundavdrag på 50 000 kr. för efterlevande make och på 25 000 kr. för annan mottagare. I klasserna II och III medges ett motsvarande avdrag om 5 000 kr. Barn eller avkomlingar till barn, som inte fyllt 18 år när skyldighet att betala arvsskatt inträder, har rätt till ytterligare ett avdrag (s. k. minderårighetsavdrag) om 5 000 kr. för varje år som återstår till dess 18-årsgränsen uppnås.

Vid gåvobeskattningen medges ett skattefritt grundavdrag om 2 000 kr.

Riksdagsbeslutet i december 1982 innebar också en höjning av arvs- och gåvoskatten med 1 till 7 procentenheter i klass I och med 2 till 5 procentenheter i klass II.

Som exempel kan nämnas att skatten för en skattepliktig lott i klass I på 50 000 kr. ökade från 2 500 kr. till 3 000 kr., på 500 000 kr. från 122 500 till 135 000 kr. och på 2 500 000 kr. från 1 133 500 kr. till 1 269 000 kr. Skattesatsen i det högsta skiktet (över 6 000 000 kr.) steg från 65 till 70 %.

I klass II steg skatten på 40 000 kr. från 4 800 kr. till 6 000 kr., på 25 000 kr. från 97 700 kr. till 108 100 kr. och på 600 000 kr. från 311 200 kr. till 335 600 kr. Skattesatsen i det högsta skiktet i klass II (över 1 200 000 kr.) steg från 72 till 75 %.

Riksdagen har under senare år haft att pröva yrkanden om såväl sänkning som höjning av kapitalskatterna.

I samband med behandlingen av 1982 års regeringsförslag om höjning av kapitalskatterna yrkades sålunda av samtliga borgerliga partier att kapitalskatterna skulle lämnas oförändrade. Man motiverade detta yrkande med att skärpningarna i praktiken riktade sig mot familjeföretagen och mot produktivt sparande. I en vpk-motion yrkades betydande skärpningar av såväl förmögenhetsskatten som arvs- och gåvoskatten. Skatteutskottet framhöll med anledning härav att skatteskalorna efter 1970 års omläggning av kapitalbeskattningen fortlöpande anpassats till penningvärdeutvecklingen och att därutöver väsentliga lättnader genomförts beträffande kapital i familjeföretag. Härtill kom – menade utskottet – att ägare av stora förmögenheter fick anses ha möjlighet att ta på sig en del av de ökade bördorna för att stärka samhällsekonomin. Skärpningarna i fråga om mindre förmögenheter och arv var enligt utskottets mening måttliga. I fråga om större kapital ansåg utskottet däremot redan utgående skatter så höga att utrymme saknades för så betydande höjningar som föreslogs av vpk.

Även i samband med prövningen i höstas av propositionen om tillfällig skärpning av förmögenhetsskatten återkom ett motionsyrkande om återgång till den förmögenhetsskatteskala som gällde vid 1983 års taxering. Vidare

yrkades av m. c och fp avslag på propositionen, medan vpk yrkade ytterligare skärpningar.

Skatteutskottet framhöll i sitt betänkande SkU 1983/84:12 bl. a.:

Ett återkommande argument i de borgerliga motionerna är att den tillfälliga förmögenhetsskattehöjningen kommer att få särskilt negativa verkningar för småföretagen, eftersom dessa redan nu har påtagliga svårigheter att täcka förmögenhetsskatten med avkastningen på sitt kapital. I partimotionerna från c och fp och i motion 60 ifrågasätts dessutom om inte skattesärpningen strider mot det i grundlagen uppställda förbudet mot retroaktiv lagstiftning. Motionärerna pekar i sammanhanget på att riksdagen redan tidigare beslutat om en förmögenhetsskattesärpning fr. o. m. taxeringsåret 1984 dvs. det år som den nu föreslagna tillfälliga skattesärpningen avser.

Skattepliktig förmögenhet skall enligt 2 § förmögenhetsskattelagen beräknas med hänsyn till förhållanden vid utgången av beskattningsåret. Enligt 1 § samma lag är ett beskattningsår alltid det kalenderår som närmast föregått taxeringsåret. Skattepliktig förmögenhet vid 1984 års taxering skall således bestämmas med utgångspunkt i förhållanden som gäller vid utgången av 1983. Med hänsyn härtill och då den nu aktuella propositionen bordlades i riksdagen den 26 oktober i år kan förslaget om skärpt förmögenhetsskatt vid 1984 års taxering inte anses utgöra retroaktiv skattelag i grundlagens mening.

Utskottet kan instämma i önskvärdheten av att förslag om skattesärpningar läggs fram i god tid före ikraftträdandet för att i möjligaste mån undvika de särskilda problem som en snabb omställning i vissa fall kan medföra för de skattskyldiga. Förslaget bör emellertid bl. a. bedömas mot bakgrund av de åtstramningar som är aktuella för stora grupper i samhället och ses som ett led i regeringens samlade program för att komma till rätta med de samhällsekonomiska problemen.

I likhet med departementschefen finner utskottet att det inte minst av fördelningspolitiska skäl är angeläget att den som har en förmögenhet får avstå en del av de stora förmögenhetsökningarna som uppstått under senare tid till samhället. Med hänsyn härtill och då lagstiftningen enligt uttryckligt uttalande av departementschefen enbart skall gälla vid 1984 års taxering, anser utskottet sig böra biträda propositionen i denna del.

Även vpk:s yrkande om ytterligare höjningar av förmögenhetsskatten avstyrkte utskottet.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Frågan om en uppräknig av det skattefria grundavdraget vid gåvobeskattningen prövades av riksdagen senast i december 1982. Då avslogs en motion om höjning av avdraget till 5 000 kr.

Skatteutskottet framhöll i sammanhanget (SkU 1982/83:15) bl. a.

Som framgår av vad utskottet nyss anfört har skatteskalorna för arvs- och gåvoskatten successivt anpassats till penningvärdeförändringen. När det gäller gåvoskatten har dock det skattefria beloppet legat kvar vid 2 000 kr., om man bortser från vissa ändringar i fråga om skattefriheten för gåva av lösöre. Att grundavdraget för gåvor inte räknats upp har sin grund i gåvoskattens funktion att hindra kringgåenden av arvsbeskattningen genom fortlöpande gåvor av belopp under skattepliktsgränsen och i att gåvor från

olika givare till gåvomottagare i samma familj inte läggs ihop vid gåvobeskattningen. Det kan också nämnas att en spärr behövs mot möjligheterna att uppnå fördelar vid inkomstbeskattningen genom kapitalöverföringar till barn.

Utskottet

Kapitalbeskattningen

Riksdagen höjde genom beslut i december 1982 förmögenhetsskatten med 0,5 procentenheter i samtliga fyra skikt. Höjningen gäller fr. o. m. 1984 års taxering. En tillfällig skärpning av samma taxering beslutades av riksdagen i höstas. Skärpningen innebär – förutom en ytterligare höjning av skatten med 1 procentenhet i alla skikt – en sänkning av skattepliktsgränsen till 300 000 kr. I det nya lägsta skiktet (300 000 – 400 000 kr.) har skatteuttaget satts till 1 %.

Arvs- och gåvoskatten höjdes senast i december 1982. Höjningen utgjorde 1 till 7 procentenheter i klass I och 2 till 5 procentenheter i klass II och trädde i kraft den 1 januari 1983.

I partimotionerna 2032 (jfr 2031) från moderaterna och 2525 (jfr 2524) från centern yrkar motionärerna att riksdagsbesluten om höjning av förmögenhetsskatten fr. o. m. 1984 års taxering och om tillfällig skärpning av skatten vid samma taxering undanröjs. Motionärerna yrkar också att de skatteskalor för arvs- och gåvoskatten som gällde före den 1 januari 1983 återställs. Folkpartiet begär i sin motion 1501 att den tillfälliga höjningen av förmögenhetsskatten vid årets taxering upphävs. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson tar i motion 1140 upp frågan om förmögenhetsskattens långsiktiga utformning. Hon pekar på den ringa andel av statens inkomster som förmögenhetsskatten utgör och menar att den på lång sikt enda hållbara lösningen för att förbättra produktivt sparande i förhållande till icke produktiva investeringar torde vara att målmedvetet sänka förmögenhetsskatten och slutligen ta bort den helt utom för mycket höga förmögenheter.

Vpk har en diametralt motsatt syn och anser kapitalskatterna alltför blygsamma. Partiet yrkar i motion 1142 att riksdagen skall uttala sig för en permanent höjning av förmögenhetsskatten från 1 till 2 % i skiktet 400 000 – 600 000 kr. och från 3 till 5 % i skiktet över 1,8 milj. kr. samt av arvs- och gåvoskatten från 60 till 80 % i det högsta skiktet av klass I och från 75 till 85 % i motsvarande skikt av klass II. YrkanDET i fråga om arvs- och gåvoskatten har fullföljts i motion 2456 med en begäran om lagstiftning av samma innebörd. Vpk begär också ett tillkännagivande av innehåll att en tillfällig förmögenhetsskatt på stora förmögenheter bör uppgå till 10 % av förmögenhetsinnehavet och – om nödvändigt – upprepas. I en särskild partimotion från vpk, 2456 (jfr 2455), begärs också förslag om en engångsskatt på 10 % på stora förmögenheter. Skatten bör enligt motionärernas mening tas ut vid halvårsskiftet i år.

De frågor som gäller förmögenhetsskattens höjd var föremål för riksdagens prövning i samband med behandlingen i december förra året av förslaget om tillfällig skärpning av skatten. Då avlogs på förslag av skatteutskottet motioner av samma innebörd som de nu aktuella partimotionerna. De skäl som utskottet därvid åberopade för sina ställningstaganden redovisas i inledningen till detta betänkande. Detsamma gäller den av riksdagen år 1982 beslutade höjningen av arvs- och gåvoskatten. I nuvarande ekonomiska läge finns det enligt utskottets mening inte tillräcklig anledning för riksdagen att frånträda sin tidigare av statsfinansiella och fördelningspolitiska hänsyn dikterade ståndpunkt. Utskottet är således inte berett medverka till vare sig en sänkning eller en höjning av kapitalskatterna och avstyrker följaktligen motionerna 1140, 1142, 1501, 2032, 2456 och 2525, sistnämnda fem motioner såvitt avser kapitalbeskattningen.

Fribeloppet vid gåva

Som inledningsvis anförts gäller vid gåvobeskattningen ett skattefritt bottenbelopp om 2 000 kr. Beloppet har gällt sedan 1958 då det sänktes från 3 000 kr. till sin nuvarande nivå.

Fråga om fribeloppets storlek har tagits upp i tre motioner. Karin Ahrland och Kjell Johansson (båda fp) yrkar i motion 1442 att beloppet höjs till 5 000 kr., medan Anders Andersson (m) i motion 1443 begär höjning av beloppet till 10 000 kr. Sven Munke (m) slutligen yrkar i motion 1475 att skattepliktsgränsen justeras med hänsyn till penningvärdeförändringen efter 1958.

Den nu aktuella frågan har prövats upprepade gånger under årens lopp. Senast 1982 avstyrkte utskottet en motion i ämnet. Utskottet pekade därvid på gåvoskattens funktion att hindra kringgåenden av arvsbeskattningen genom fortlöpande gåvor under skattepliktsgränsen. Utskottet erinrade i sammanhanget om att gåvor från olika givare till gåvomottagare i samma familj inte läggs ihop vid gåvobeskattningen och att det finns möjligheter att uppnå fördelar vid inkomstbeskattningen genom kapitalöverföringar till barn.

Enligt vad utskottet erfarit är det regeringens avsikt att låta göra en översyn av arvs- och gåvobeskattningen. Med hänsyn härtill är utskottet f. n. inte berett medverka till en uppräknig av skattepliktsgränsen. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. *beträffande lagstifningen om tillfällig höjning av förmögenhetsskatten*
att riksdagen avslår motionerna 1983/84:1501 yrkande 9, 1983/84:2032 yrkande 8 och 1983/84:2525 yrkande 5 i motsvarande del,

2. beträffande *tillkännagivande m. m. om tillfällig skatt på förmögenhet*
att riksdagen avslår motionerna 1983/84:1142 yrkande 4 i motsvarande del och 1983/84:2456 yrkande 5,
3. beträffande *förmögenhetsskatten*
att riksdagen avslår motionerna 1983/84:2032 yrkande 9 i motsvarande del, 1983/84:2525 yrkande 5 i motsvarande del och 1983/84:1142 yrkande 4 i motsvarande del,
4. beträffande *utredning om successiv sänkning av förmögenhetsskatten*
att riksdagen avslår motion 1983/84:1140,
5. beträffande *arvs- och gåvoskatten*
att riksdagen avslår motionerna 1983/84:2032 yrkande 9 i motsvarande del, 1983/84:2525 yrkande 5 i motsvarande del, 1983/84:1142 yrkande 10 och 1983/84:2456 yrkande 7,
6. beträffande *det skattefria beloppet vid gåvobeskattningen*
att riksdagen avslår motionerna 1983/84:1442, 1983/84:1443 och 1983/84:1475.

Stockholm den 13 mars 1984

På skatteutskottets vägnar

RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s), Lars Hedfors (s) och Anna Lindh (s).

Reservationer

Lagstiftningen om tillfällig höjning av förmögenhetsskatten (mom. 1)

1. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m) och Kjell Johansson (fp) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "De frågor" och slutar med "avser kapitalbeskattningen" bort ha följande lydelse:

De skatteskalor för förmögenhetsskatten och för arvs- och gåvoskatten som gällde fram till den 1 januari 1983 härstammade från ett av den

dävarande socialdemokratiska regeringen år 1970 framlagt förslag. Reformen innebar en omfördelning så att skatten sänktes för små och medelstora förmögenheter och arv och höjdes för de större. De nya reglerna grundade sig på en omfattande översyn av kapitalbeskattningen. Av det omfattande material som presenterades av utredningen framgick enligt vad bevillningsutskottet anförde vid sin prövning av frågan att möjligheterna till skattehöjningar på detta område var begränsade. Utskottet anslöt sig till regeringens förslag men framhöll samtidigt att de farhågor som vid remissbehandlingen uttalats i fråga om den inverkan skattesärpningar kunde få på näringslivets funktionsduglighet och på hela vårt lands ekonomi manade till en viss försiktighet.

Förmögenhetsskatten för beskattningsåret 1983 (taxeringsåret 1984) höjdes genom beslut av riksdagen hösten 1982. Beslutet innebar betydande skärpningar även i lägre förmögenhetsskikt. Den av riksdagen i höstas beslutade tillfälliga höjningen av skatten med ytterligare en procentenhet i samtliga fyra skikt och tillkomsten av ett nytt lägsta skikt har särskilt hårt drabbat ägare till och anställda i mindre och medelstora företag. För dessa har förmögenhets- samt arvs- och gåvoskatterna redan före den 1 januari 1983 inneburit allvariga problem.

Den ytterligare, mycket kraftiga skärpningen av förmögenhetsskatten vid 1984 års taxering får i flera fall en rent konfiskatorisk effekt och skärper drastiskt kravet på avkastning före skatt.

Det torde inte kunna bestridas att kapitalskatterna i sin nuvarande utformning påverkar företagens produktiva sparande och investeringsvilja negativt.

De farhågor som tidigare uttalats, bl. a. av bevillningsutskottet, för en alltför hög beskattnings skadeverkningar på vår ekonomi har enligt skatteutskottets mening besannats av utvecklingen. Det kan inte anses rimligt att nu ta ut högre kapitalskatter än som fastställdes 1970 för motsvarande realvärden.

Med det anförda tillstyrker utskottet yrkandena i motionerna 2032 och 2525 om en återgång till de skatteskalor för förmögenhets- samt arvs- och gåvoskatterna som gällde före den 1 januari 1983. Utskottets ställningstagande innebär bifall också till yrkandet i nämnda båda motioner och i motion 1501 om upphävande av den tillfälliga höjningen av förmögenhetsskatten vid 1984 års taxering.

Av vad utskottet anförut framgår att utskottet inte kan biträda vpk:s yrkanden om skärpning av kapitalskatterna. Utskottet avstyrker följaktligen dessa yrkanden i motionerna 1142 och 2456.

dels att utskottet under mom. 1 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84:2032 yrkande 8, 1983/84:2525 yrkande 5 i motsvarande del och 1983/84:1501 yrkande 9 antar följande

Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1983:968) om tillfällig höjning av den statliga förmögenhetsskatten.

Härigenom föreskrivs att lagen (1983:968) om tillfällig höjning av den statliga förmögenhetsskatten skall upphöra att gälla.

Förmögenhetsskatten (mom. 3)

2. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m) och Kjell Johansson (fp) anser under återopande av innehålet i reservation I att utskottet under mom. 3 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84:2032 yrkande 9 i motsvarande del och 1983/84:2525 yrkande 5 i motsvarande del samt med avslag på motion 1983/84:1142 yrkande 4 i motsvarande del antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

Härigenom föreskrivs att 11 § 1 mom. lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt angiven familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten inte överstiger 600 000 kronor: en *och en halv* procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 400 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger 600 000 men inte 800 000 kr.: 3 000 kr. för 600 000 kr. och 2 % av återstoden; 800 000 men inte 1 800 000 kr.: 7 000 kr. för 800 000 kr. och 2,5 % av återstoden; 1 800 000 kr.: 32 000 kr. för 1 800 000 kr. och 3 % av återstoden.

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt angiven familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten inte överstiger 600 000 kronor: en procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 400 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger 600 000 men inte 800 000 kr.: 2 000 kr. för 600 000 kr. och 1,5 % av återstoden 800 000 men inte 1 800 000 kr.: 5 000 kr. för 800 000 kr. och 2 % av återstoden 1 800 000 kr.: 25 000 kr. för 1 800 000 kr. och 2,5 % av återstoden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas första gången vid 1985 års taxering.

Utredning om successiv sänkning av förmögenhetsskatten (mom. 4)

3. Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren och Karl Björzén (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "De frågor" och slutar med "avser kapitalbeskattningen" bort ha följande lydelse:

Förmögenhetsskatten för beskattningsåret 1983 (taxeringsåret 1984) höjdes genom beslut av riksdagen hösten 1982. Beslutet innebar betydande skärpningar även i lägre förmögenhetsskikt. Den av riksdagen i höstas beslutade tillfälliga höjningen av skatten med ytterligare en procentenhet i samtliga fyra skikt och tillkomsten av ett nytt lägsta skikt har särskilt hårt drabbat ägare till och anställda i mindre och medelstora företag. För dessa har förmögenhets- samt arvs- och gåvoskatterna redan före den 1 januari 1983 inneburit allvarliga problem.

Den ytterligare, mycket kraftiga skärpningen av förmögenhetsskatten vid 1984 års taxering får i flera fall en rent konfiskatorisk effekt och skärper drastiskt kravet på avkastning före skatt.

Det torde inte kunna bestridas att kapitalskatterna i sin nuvarande utformning påverkar företagens produktiva sparande och investeringsvilja negativt.

De farhågor som tidigare uttalats, bl.a. av bevillningsutskottet, för en alltför hög beskattnings skadeverkningar på vår ekonomi har enligt skatteutskottets mening besannats av utvecklingen. Det kan inte anses rimligt att nu ta ut högre kapitalskatter än som fastställdes 1970 för motsvarande realvärden.

Med det anförda tillstyrker utskottet yrkandena i motionerna 2032 och 2525 om en återgång till de skatteskalor för förmögenhets- samt arvs- och gåvoskatterna som gällde före den 1 januari 1983. Utskottets ställningstagande innebär bifall också till yrkandet i nämnda båda motioner och i motion 1501 om upphävande av den tillfälliga höjningen av förmögenhetsskatten vid 1984 års taxering.

Av vad utskottet anfört framgår att utskottet inte kan biträda vpk:s yrkanden om skärpning av kapitalskatterna. Utskottet avstyrker följaktligen dessa yrkanden i motionerna 1142 och 2456.

Förmögenhetsskatten bidrar med omkring 1/2 % av statens inkomster. Trots detta har den betydande skadeverkningar på sparande, produktiva investeringar och företagande.

Redan i lägsta förmögenhetsskattesiktet tar förmögenhetsskatt och inkomstskatt normalt mer än hela aktieutdelningen.

Företagare i små och medelstora företag tvingas ofta – trots nedsättningen av förmögenhetsvärdet till 30 % av substansvärdet – till omfattande löneuttag ur rörelsen enbart för att kunna betala förmögenhetsskatten.

Förmögenheter sambeskattas utan att en gynnsammare skatteskala eller ett

högre skattefritt belopp medges, vilket innebär ett missgynnande av äkten-
skap och/eller tillkomsten av barn.

Förmögenhetsskatten har tillsammans med inkomst- och reavinstkatter-
na medfört en flykt till icke-produktiva investeringar i guld, konst, diamanter
m. m. Detta fördröjer framåtskridandet och möjligheterna att lösa vårt lands
ekonomiska problem.

I andra sammanhang föreslås lättnader som är nödvändiga redan på kort
sikt, såsom slopandet av förmögenhetsskatten på arbetande kapital och
hänsynstagande till den latent skatteskulden på börsnoterade aktier. Den
enda långsiktigt hållbara lösningen torde emellertid vara att målmedvetet
sänka förmögenhetsskatten och att till sist ta bort den helt utom för mycket
höga förmögenheter. Förmögenhetsskatten får enligt utskottets mening inte
ens i de fallen vara så hög att den tillsammans med inkomstskatten får
konfiskatoriska effekter. En sådan långsiktig lösning är även nödvändig för
att nedbringa förmögenhetsbeskattningen till en internationellt konkur-
renskraftig nivå.

Utskottet biträder således yrkandet i motion 1140 om en utredning om
förmögenhetsskattens långsiktiga utformning med ovan nämnd inriktning.

dels att utskottet under mom. 4 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:1140 hos regeringen
anhåller om utredning av förmögenhetsskattens långsiktiga ut-
formning i enlighet med vad i motionen anförts.

Arvs- och gåvoskatten (mom. 5)

4. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd
Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m)
och Kjell Johansson (fp) anser under återopande av innehållet i reservation 1
att utskottet under mom. 5 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84:2032 yrkande 9 i
motsvarande del och 1983/84: 2525 yrkande 5 i motsvarande del
samt med avslag på motionerna 1983/84:1142 yrkande 10 och
1983/84:2456 yrkande 7 antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom föreskrivs att 28 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha nedan angivna lydelse.

28 §

Till klass I —————hela krontal.

Skatten beräknas enligt följande skalor.

Nuvarande lydelse

Klass I

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.			
— 50 000		6 %	inom skiktet;	
50 000— 100 000	3 000	+12 %	'' ''	;
100 000— 150 000	9 000	+18 %	'' ''	;
150 000— 200 000	18 000	+24 %	'' ''	;
200 000— 300 000	30 000	+30 %	'' ''	;
300 000— 450 000	60 000	+36 %	'' ''	;
450 000— 600 000	114 000	+42 %	'' ''	;
600 000— 800 000	177 000	+48 %	'' ''	;
800 000— 1 200 000	273 000	+54 %	'' ''	;
1 200 000— 2 500 000	489 000	+60 %	'' ''	;
2 500 000— 6 000 000	1 269 000	+65 %	'' ''	;
6 000 000—	3 544 000	+70 %	'' ''	;

Klass II

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.			
— 20 000		10 %	inom skiktet;	
20 000— 40 000	2 000	+20 %	'' ''	;
40 000— 60 000	6 000	+28 %	'' ''	;
60 000— 90 000	11 600	+36 %	'' ''	;
90 000— 120 000	22 400	+44 %	'' ''	;
120 000— 150 000	35 600	+50 %	'' ''	;
150 000— 200 000	50 600	+55 %	'' ''	;
200 000— 250 000	78 100	+60 %	'' ''	;
250 000— 600 000	108 100	+65 %	'' ''	;
600 000— 1 200 000	335 600	+70 %	'' ''	;
1 200 000—	755 600	+75 %	'' ''	;

Klass III

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.			
— 20 000		8 %	inom skiktet;	
20 000— 40 000	1 600	+16 %	'' ''	;
40 000— 60 000	4 800	+24 %	'' ''	;
60 000—	9 600	+30 %	'' ''	;

Föreslagen lydelse

Klass I

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.			
– 50 000		5% inom skiktet;		
50 000– 100 000	2 500+10%	”	”	;
100 000– 150 000	7 500+15%	”	”	;
150 000– 200 000	15 000+22%	”	”	;
200 000– 300 000	26 000+28%	”	”	;
300 000– 450 000	54 000+33%	”	”	;
450 000– 600 000	103 500+38%	”	”	;
600 000– 800 000	160 500+44%	”	”	;
800 000– 1 200 000	248 500+49%	”	”	;
1 200 000– 2 500 000	444 500+53%	”	”	;
2 500 000– 6 000 000	1 133 500+58%	”	”	;
6 000 000–	3 163 500+65%	”	”	;

Klass II

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.			
– 20 000		8% inom skiktet;		
20 000– 40 000	1 600+16%	”	”	;
40 000– 60 000	4 800+24%	”	”	;
60 000– 90 000	9 600+32%	”	”	;
90 000– 120 000	19 200+40%	”	”	;
120 000– 150 000	31 200+45%	”	”	;
150 000– 200 000	44 700+50%	”	”	;
200 000– 250 000	69 700+56%	”	”	;
250 000– 600 000	97 700+61%	”	”	;
600 000– 1 200 000	311 200+67%	”	”	;
1 200 000–	713 200+72%	”	”	;

Klass III

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.			
– 20 000		8% inom skiktet;		
20 000– 40 000	1 600+16%	”	”	;
40 000– 60 000	4 800+24%	”	”	;
60 000–	9 600+30%	”	”	;

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985. Äldre bestämmelser gäller fortfarande om skattskyldighet inträtt dessförinnan.

Det skattefria beloppet vid gåvobeskattningen (mom. 6)

5. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m) och Kjell Johansson (fp) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Den nu" och slutar med "följaktligen motionerna" bort ha följande lydelse:

Den nu gällande skattepliktsgränsen för gåva fastställdes redan 1958. Med hänsyn härtill finns det enligt utskottets mening anledning att nu räkna upp det skattefria beloppet. Den i motion 1442 föreslagna gränsen 5 000 kronor förefaller utskottet väl avvägd.

dels att utskottet under mom. 6 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84: 1442 och med anledning av motionerna 1983/84:1443 och 1983/84:1475 antar följande

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.**

Härigenom föreskrivs att 39 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha nedan angivna lydelse:

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

39 §

Skattefrihet åtnjutes —————därefter införts

d) för annan än under a), b) och c) omförmäld fullbordad gåva, i den mån värdet av gåvan eller, om gåvotagaren under samma kalenderår av samme givare erhåller flera sådana gåvor som här avses, det sammanlagda värdet av dessa gåvor icke överstiger 2 000 kronor.

d) för annan än under a), b) och c) omförmäld fullbordad gåva, i den mån värdet av gåvan eller, om gåvotagaren under samma kalenderår av samme givare erhåller flera sådana gåvor som här avses, det sammanlagda värdet av dessa gåvor icke överstiger 5 000 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985. Äldre bestämmelser gäller fortfarande om skattskyldighet inträtt dessförinnan.

